

УДК 327(94)

Л. С. Матлай
кандидат історичних наук, асистент
кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка»

ХАРАКТЕРИСТИКА УСТАНОВЧОЇ ТА КОНСТИТУЦІЙНИХ ЛЕГІСЛАТУР ІСПАНІЇ (1977–2017 РР.)

Постановка проблеми. Досвід Іспанії в розбудові сучасної змагальної політичної системи залишається актуальним для досліджень. Подолавши авторитарне минуле, країна створила конкурентну партійну систему, зміцнила парламентаризм і парламентський контроль за урядовими кабінетами, взаємодію різних гілок влади, стала впливовим членом євроспільноти. Важливе місце в організації представницької влади держави відіграють легіслатури. У наш час працює XII легіслатура. Спробуємо простежити діяльність установчої та конституційних легіслатур у післяфранкістський період (див. таблицю – Л. М.).

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню конституційного ладу Іспанії, її державно-національних інтересів, системи розподілу гілок влади, парламентаризму й урядової діяльності присвятили багато праць іберійські науковці: Франсиско Альдекоа, Хосе Марін, Роберто Меса, Хуан Карлос Перейра, Хосе Тесанос, Хав'єр Тусель. Уряди більшості та меншості, ситуативні парламентські коаліції, склад парламентарів аналізували іспанські політологи: Лурдес Лопес Ньето, Жорді Креспо Кальвет, Жорді Капо Хіол, Жоан Субірац. Характеристику легіслатур кінця ХХ – початку ХХІ ст. дали фахівці в галузі міжнародних відносин Наталія Ажехо та Ігнасіо Моліна. В українській історіографії ще бракує праць із досліджуваної тематики.

Мета статті – охарактеризувати установчу та конституційні легіслатури парламентської монархії, визначити їх особливості.

Виклад основного матеріалу. Конституційне правління в Іспанії розпочалося з прийняттям 18 березня 1812 р. першої Конституції держави (Кадиської) Установчими Кортесами, створеними у 1808 р. Конституція стала підґрунтям обмеження повноважень короля національним парламентом. Наступні Конституції Іспанії – 1837, 1869, 1931 рр. та остання – 1978 р., остаточно закріпили національний суверенітет країни, визначили статус держави та розподіл влади в парламентській монархії. Чинна Конституція 1978 р. підтвердила центральну роль держави у процесі державного управління, що є ключовим для розуміння процесів демократизації в Іспанії. Конституція встановила принцип поділу повноважень держави на три гілки: законодавчу, виконавчу та судову.

Впродовж всієї історії Іспанії, особливо в минулому та теперішньому століттях, процес державного будівництва характеризується постійною боротьбою між силами, які виступають за сильну централізовану державу і тими, хто підтримує більшу децентралізацію й автономізацію. За правління диктатора Франко досягнуто крайньої централізації держави. У післяфранкістський період постало питання про регіональну автономію та створення політичних і адміністративних механізмів децентралізації. Структура сучасної іспан-

ської держави стала наслідком конституційного процесу, який призвів до ухвалення Конституції 1978 р. і законодавчого процесу 1979–1983 рр., відколи укладено Статут Автономій і створено 17 автономних співтовариств: Андалусію, Арагон, Астурію, Балеарські острови, Канарські острови, Кантабрію, Кастилію і Леон, Кастилію-Ла-Манча, Каталонію, Естремадуру, Галісію, Мадрид, Мурсію, Наварру, Країну Басків, Ла-Ріоху і Валенсію. Конституція 1978 р. проголосила країну парламентською монархією.

Главою Іспанії є король, який символізує єдність нації і підтримку історичних традицій. Він здійснює представництво держави у міжнародних відносинах, однак не має права законодавчої ініціативи та права вето. Згідно з діючою Конституцією, король скликає та розпускає Генеральні Кортеси, призначає вибори до національного парламенту, оголошує загальнодержавні референдуми за пропозицією керівника урядового кабінету та попередньо отримавши дозвіл парламенту.

За управління державою відповідають політичні сили, які отримали вотум народної довіри і перемогли в результаті всенародних виборів на основі міжпартійної конкуренції. Найважливіше повноваження короля – пропонувати главу уряду, який обирається Конгресом, нижньою палатою парламенту. Зазвичай, такою кандидатурою стає лідер політичної партії, яка виграла вибори. У разі перемоги двох або більше політичних партій, вищезгадане повноваження короля набуває вирішального значення. Монарх визначає партію, яка отримує владу. Він же урочисто відкриває кожному владну легіслатуру, звертаючись до депутатів із посланням.

Понад тридцять останніх років на іспанській політичній арені домінували дві партії – Іспанська Робітнича Соціалістична партія та Народна партія. Вони мали позиційні переваги, що дозволяло їм створювати однопартійні урядові кабінети. Знані іберійські науковці І. Моліна та Н. Ажехо зазначають, що позиційні переваги правлячих партій ґрунтувалися на трьох взаємопов'язаних чинниках – прихильності виборців до великих і відомих партій, що висувають кандидатуру глави уряду; системі голосування, яка стимулює сильну внутрішньопартійну дисципліну й ієрархію; достатньо низькій оновлюваності виборного політикуму, що сприяє укладанню неформальних угод між політичними суб'єктами [2, с. 167].

Доцільно з'ясувати значення терміну «легіслатура». Легіслатура (з латинської *lex (legis)* – закон, *tatus* – внесений, встановлений) – це період часу, протягом якого парламент і уряд країни здійснюють свої повноваження. Вона розпочинається з обрання членів законодавчої влади, формування владної коаліції та закінчується розпуском парламенту й оголошенням нових виборів [13].

У червні 1977 р. в Іспанії вперше були проведені демократичні вибори до національного парламенту. Установча законодавча влада (установча легіслатура) розпочала свою діяльність у липні 1977 р. і завершилася 23 березня 1979 р., відколи оголосили нові вибори до парламенту. За результатами перших виборів до Генеральних Кортесів увійшли новостворена правоцентристська партія Союз демократичного центру, очолювана тодішнім чинним главою уряду А. Суаресом (далі – СДЦ), ліва Іспанська соціалістична робітничка партія (далі – ІРСП), Комуністична партія (далі – КП), консервативний Народний Альянс (далі – НА) та партії каталонських і баскських націоналістів. Урядовий кабінет А. Суареса отримав політичну легітимність і продовжив працювати над створенням демократичної політичної системи країни. Найважливішим завданням установчої легіслатури стала підготовка та ухвалення нової Конституції держави. 6 грудня 1978 р. на загальнодержавному референдумі проект Конституції підтримали 87,8% іспанців, які взяли участь у голосуванні.

Варто зазначити, що уряд, сформований СДЦ, у 1979–1982 рр. був змушений вести переговори за кожен закон у парламенті, щоб отримати необхідну кількість голосів. Більшість законодавчих ініціатив, які

стосувалися соціальної сфери, освітньої політики, трудових відносин приймалися за підтримки соціалістів та комуністів. СДЦ також постійно проводив консультації та співпрацював із парламентськими представниками басків і каталонців у розробці й імплементації законів щодо діяльності автономних співтовариств, економічних питань. Процесуальні норми дозволяли виконавчій владі контролювати законодавчий порядок денний, оскільки встановлювали пріоритетність розгляду законопроектів урядового походження; використання обмежувальних або закритих правил (процедури тільки читання); заборона поправок, пов'язаних зі збільшенням витрат чи зменшенням доходів бюджету без згоди уряду [7; с. 234–236; 15, с. 190–192].

28 березня 1977 р. згаданий уряд подав заяву про вступ Іспанії до Європейського Економічного Співтовариства (далі – ЄЕС).

Перша легіслатура демократичної Іспанії здійснювала свої повноваження після затвердження Конституції та стала конституційною. У зазначений період загострилися протиріччя всередині правлячої партії. Глава уряду підтримував нейтралітет країни чи, певною мірою, намагався створити ілюзію можливого вибору Іспанією такої політики, що суперечило поглядам представників правого крила СДЦ. 29 січня 1981 р.

Таблиця 1*

Легіслатури демократичної Іспанії

Легіслатура	Початкова дата	Кінцева дата	Глава урядового кабінету	Правляча партія чи коаліція	Кількість депутатів (%)
Установча	15 червня 1977 р.	23 березня 1979 р.	Адольфо Суарес	Союз Демократичного Центру	166 (47,4)
I	23 березня 1979 р.	17 листопада 1982 р.	Адольфо Суарес; Леопольдо Кальво Сотело	Союз Демократичного Центру	168 (48)
II	17 листопада 1982 р.	14 липня 1986 р.	Феліпе Гонсалес Маркес	Іспанська Соціалістична Робітничка партія	202 (57,7)
III	14 липня 1986 р.	20 листопада 1989 р.	Феліпе Гонсалес Маркес	Іспанська Соціалістична Робітничка партія	184 (52,6)
IV	20 листопада 1989 р.	6 червня 1993 р.	Феліпе Гонсалес Маркес	Іспанська Соціалістична Робітничка партія	175 (50)
V	6 червня 1993 р.	3 березня 1996 р.	Феліпе Гонсалес	Іспанська Соціалістична Робітничка партія	159 (46,4)
VI	3 березня 1996 р.	12 березня 2000 р.	Хосе Марія Аснар	Народна партія	156 (45,6)
VII	12 березня 2000 р.	2 квітня 2004 р.	Хосе Марія Аснар	Народна партія	183 (52,3)
VIII	2 квітня 2004 р.	31 березня 2008 р.	Хосе Луїс Родрігес Сапатеро	Іспанська Соціалістична Робітничка партія	164 (46,9)
IX	1 квітня 2008 р.	12 грудня 2011 р.	Хосе Луїс Родрігес Сапатеро	Іспанська Соціалістична Робітничка партія	169 (48,3)
X	13 грудня 2011 р.	12 січня 2016 р.	Маріано Рахой Брей	Народна партія	186 (53,1)
XI	13 січня 2016 р.	19 липня 2016 р.	Виконуючий обов'язки прем'єр-міністра Маріано Рахой Брей	НП набрала найбільшу кількість голосів, але парламентська коаліція не була створена	123 (28,7)
XII	19 липня 2016 р.		Маріано Рахой Брей	Новий уряд був сформований 04 листопада 2016 р.	137(НП)

* Таблицю складено за матеріалами інтернет-сайтів Генеральних Кортесів та урядового кабінету Іспанії. – <http://www.cortesgenerales.es/>; <http://www.lamoncloa.gob.es>

А. Суарес був змушений подати у відставку, оскільки не зміг подолати внутрішньопартійних конфліктів, не витримав тиску з боку прихильників «атлантизму» та вступу до Північноатлантичного альянсу (далі – НАТО). Згодом, 19 лютого 1981 р. кандидат на посаду глави уряду Л. Кальво Сотело у своєму програмному виступі перед парламентом висловився за якнайшвидше приєднання Іспанії до ЄЕС та НАТО, наголосивши на необхідності консультацій із парламентськими фракціями щодо умов вступу в альянс [9, с. 9150–9162]. 23 лютого під час парламентських дебатів відбулася спроба військового замаху, яка, завдячуючи королю Хуану Карлосу I, виявилася невдалою. Лише 25 лютого на засіданні нижньої палати парламенту кандидатуру К. Сотело підтримали 186 депутатів, 158 – висловилися проти [10, с. 9312].

Уряд Кальво Сотело пішов на безпрецедентний і рішучий крок – подав до парламенту резолюцію про початок проведення переговорів щодо вступу Іспанії в НАТО. Конгрес депутатів 29 жовтня 1981 р. з перевагою у 40 голосів (146 депутатів проголосували проти) затвердив резолюцію. 26 листопада сенат також схвалив резолюцію [11, с. 11415–11454]. У грудні 1981 р. міністри закордонних справ держав-учасниць Північноатлантичного альянсу підписали в Брюсселі протокол про вступ Іспанії в НАТО.

Коли в парламенті в березні 1982 р. відхилили розроблений СДЦ проект статуту автономії Валенсії, глава уряду відважився піти на рішучий крок – призначення дострокових парламентських виборів [12, с. 13002–13053].

Отже, на відміну від установчої легіслатури, за якої зберігався крихкий консенсус між різними політичними силами з метою ухвалення основного закону країни, за першої легіслатури прослідковувалося зростаюче суперництво між урядом і опозицією в умовах партійного розколу всередині правлячого СДЦ. Знаний іспанський правник і соціолог Жорді Кальвет зазначає, що така ситуація є ключем до розуміння великої різниці між кількістю представлених (347) і затверджених парламентом законопроектів (234), що склало 67% законопроектів, у той час як за інших законодавчих легіслатур (II, III, IV і V) депутати схвалювали в середньому 86% законопроектів [5, с. 92]. Характеризуючи діяльність першої легіслатури, каталонський професор Жоан Субірац дійшов висновку, що тогочасний іспанський законодавчий процес виглядав, певною мірою, як переговори, а не ухвалення законів і їх втілення, оскільки відбувався в умовах системи централізованого прийняття політичних рішень, в якій політичні лідери відігравали головну роль [19, с. 327].

Після перемоги на парламентських виборах 1982 р. до влади прийшли соціалісти. ІРСП отримала більшість у законодавчому органі, успішно сформувала урядовий кабінет. Згадана партія делегувала на державні посади й адміністративні пости в країні понад 50 тисяч своїх представників [1, с. 72].

У післяфранкський період політичні партії відігравали вирішальну роль у державі, ставши своєрідним інструментом доступу до політичних і державних посад, а керівник уряду як представник правлячої партії отримав величезні повноваження.

Іспанські науковці Мерседес Альда і Лурдес Лопес Ньето зазначають, що політичні партії залишалися винятковими засобами для участі в політичному житті, оскільки мали тісні зв'язки з державою й отримували значний відсоток державного фінансування. Крім того, з 1985 р. політичні партії висували членів конституційних інститутів (Конституційного Суду, Рахункової палати, Уповноваженого з прав людини) та консультативних органів (Іспанської ради з телерадіомовлення, ради суддів, Центральної виборчої комісії тощо). У компетенції політичних партій залишалися традиційні інституційні функції: формування державної еліти; організація та функціонування парламенту й урядового кабінету; виборчий процес [3, с. 245].

Парламентська більшість соціалістів та уряди Ф. Гонсалеса за II та III легіслатур вирішили головні зовнішньо-політичні завдання – Іспанія стала членом ЄС, приєдналася до НАТО, встановила дипломатичні відносини з Ізраїлем. Під час роботи V легіслатур соціалісти спиралися на підтримку каталонських націоналістів, що неоднозначно сприймалося громадською думкою в Каталонії [6, с. 185–186].

У 1996–2004 рр. при владі перебувала Народна партія (колишній Народний Альянс), яка за VI легіслатури делегувала до парламенту 156 депутатів, а за VII легіслатури – 183 депутати, отримавши абсолютну парламентську більшість. Перший в історії Іспанії «Закон про уряд» ухвалений 27 листопада 1997 р. [14, с. 35082–35088]. Загальна світова тенденція до посилення виконавчої влади прослідковувалася і в Іспанії. Урядові кабінети Х. Аснара надавали перевагу тісному зближенню із США, визнаючи ідею однополюсного світу. Х. Аснар як глава правлячої партії зосередив у своїх руках величезну владу. Уряд намагався підпорядкувати собі діяльність парламенту та судової влади. Для управління державою використовувалася практика ухвалення законів-декретів, які видавалися в обхід Генеральних Кортесів. Водночас у роки правління народників спостерігалось постійне економічне зростання. Іспанія перетворилася на конкурентоздатний ринок, відкритий для закордонних капіталовкладень і стала фінансовим інвестором.

Варто зазначити, що в 1989–2004 рр. за IV, V, VI, VII легіслатур рівень схвалення законопроектів, внесених опозиційними партіями, складав 7,4% за умови перебування правлячої партії у відносній більшості (27 затверджених законопроектів із 365 запропонованих) і 3% в період, коли правляча партія мала абсолютну більшість (14 законопроектів схвалено з 450 внесених до парламенту) [2, с. 181].

З 2004 по 2011 р. при владі перебувала ІРСП і урядовий кабінет Х. Сапатеро. За VIII легіслатури соціалісти збалансували зовнішньополітичний курс, визначивши пріоритетом європейський вектор. Уряд висунув ініціативу Альянсу цивілізацій і закликав до реформування ООН, намагаючись зробити іспанську зовнішню політику глобальною. Варто підкреслити, що в умовах гострої боротьби з опозиційною НП ініціативи уряду Х. Сапатеро у внутрішній політиці викликали спротив і дискусії в парламенті.

Опозиціонери нещадно критикували закон про політичну пам'ять, яким визнано борг держави перед жертвами громадянської війни та франкістського режиму; а також реформу статутів автономій, діалог з ЕТА тощо [16, с. 54–56; 169–170, 255–259]. 2006 р. соціалісти сприяли знесенню пам'ятника диктору Франко в Мадриді та внесли до парламенту законопроект з осудом режиму. Також ІСРП ініціювала ухвалення закону про рівність жінок і чоловіків, який надавав право на паритетне представництво у виборчих списках.

Соціалісти, перебуваючи у відносній більшості, потребували підтримки інших політичних сил, з якими вступали в законодавчі альянси. Правляча партія намагалася знайти нові підходи до вирішення проблем автономій через постійний діалог і співпрацю з ними, надання регіонам більшої самостійності [4].

Світова економічна криза 2008 р. боляче вразила Іспанію. Уряд Х. Сапате́ро запропонував жорсткі антикризові заходи з метою скорочення бюджетного дефіциту, чим викликав невдоволення в суспільстві та протестні рухи. Крім того, в державі прослідковувалася системна корупція.

На позачергових парламентських виборах, які відбулися в листопаді 2011 р., ІСРП зазнала нищівної поразки від свого головного конкурента – НП та відійшла від влади. Внаслідок виборів до Конгресу депутатів потрапили представники 14 партій і об'єднань. Урядовий кабінет народників, які здобули абсолютну більшість у парламенті, очолив М. Рахой. Х легіслатура НП також розпочалася із жорстких заходів економії та соціальних скорочень.

На парламентських виборах 20 грудня 2015 р. до національного парламенту увійшли нові партії – «Подемос» та «Громадяни». Однак уперше в історії країни законодавчий орган не зміг в установлені строки обрати прем'єр-міністра та сформувати коаліцію. Королівським указом № 184 від 3 травня 2016 р. було розпущено Конгрес та Сенат і призначено нові вибори [17, с. 29959–29961]. Утім, за результатами парламентських виборів 26 червня 2016 р. жодна політична сила країни не отримала абсолютної більшості і можливості сформувати уряд самостійно. Правоцентристська Народна партія здобула у Кортесах 137 мандатів із 350, лівоцентристська Іспанська соціалістична робітничка партія – 85 місць, лівий блок «Подемос» – 71 і права партія «Громадяни» – 32 мандати [18]. У державі 316 днів був відсутній повноцінний уряд і бюджет, що негативно позначилося на проведенні необхідних структурних реформ. Лише 29 жовтня 2016 р. нижня палата парламенту у другому турі простою більшістю затвердила програму уряду М. Рахой, яку підтримали НП, партія «Громадяни» та Канарська коаліція. Уперше в історії парламентської монархії, щоб не допустити поглиблення політичної та економічної кризи, соціалісти пішли на домовленості із правоцентристською партією й утрималися під час голосування, дозволивши консерваторам знову очолити урядовий кабінет. Глава урядового кабінету М. Рахой 31 жовтня склав присягу перед королем Феліпе VI в палаці Сарсуела. Новий уряд був сформований 4 листопада 2016 р.

Висновки. Розглянувши легіслатури Іспанії, приходимо до висновку, що найчисельніша парламентська більшість була представлена в 1982–1986 рр. соціалістами (урядовий кабінет Ф. Гонсалеса). Народники досягали абсолютної більшості в парламенті 2000 р. (урядовий кабінет Х. Аснара) та у 2011 р. (урядовий кабінет М. Рахой). З 1982 до 2016 р. при владі почергово перебували дві провідні партії – ІСРП і НП, які характеризувалися сильними внутрішніми механізмами партійної дисципліни й ієрархії. 2016 р. монополію на владу зазначених партій зруйнували представники нових партій – «Подемос» та «Громадяни». Отже, назріла необхідність нового демократичного транзиту, залучення до влади простих громадян, а не партійних функціонерів. Перспективами подальших наукових досліджень може стати ґрунтовний аналіз чинної XII легіслатури, за якої при владі перебуває НП, очолювана діючим прем'єр-міністром М. Рахоем в умовах парламентської меншості.

Література

1. Данилевич И. Испытание властью. Испанская социалистическая рабочая партия в 80-е годы / И. Данилевич. – М. : Наука, 1991. – 148 с.
2. Ajenjo N., Molina I. Spain: majoritarian choices, disciplined party government and compliant legislature / N. Ajenjo, I. Molina in *The Role of Governments in Legislative Agenda Setting* Ed. by B. Rasch and G. Tsebelis. – Routledge, London and New York, 2011. – P. 164–184.
3. Alda M., Nieto López L. El Parlamento español, 1977–1993: una revisión de su papel en la transición y consolidación / Mercedes Alda, Lourdes Nieto López // *Revista de Estudios Políticos*. – 1993. – № 81. – P. 241–264.
4. Bonnie N. Field. Minority Government and Legislative Politics in a Multilevel State: Spain under Zapatero. A “Second Transition” in Spain? Policy, Institutions and Interparty Politics under Zapatero (2004–8) / Field N. Bonnie // *South European Society and Politics*. – Vol. 14. – № 4. – 2009. – P. 379–397.
5. Calvet Crespo J. Gobiernos minoritarios, pactos parlamentarios y producción legislativa en España / Jordi Calvet Crespo // *Política y Sociedad*. – Vol. 40. – № 2. – 2003. – P. 89–103.
6. Calvet Crespo J. La opinión pública catalana frente a la coalición parlamentaria entre PSOE y CiU en la V Legislatura de las Cortes Generales (1993–1996) / Jordi Calvet Crespo // *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*. – № 88. – 1999. – P. 185–205.
7. Capo Giol J. Party Coalition in the First Democratic Period in Spain, 1977–1982 in Geoffrey Pridham, ed., *Coalitional Behaviour in Theory and Practice an inductive model for Western Europe*. – Cambridge, Cambridge University Press. – 1986. – P. 232–250.
8. Capo Giol J. The Spanish Parliament in a triangular relationship, 1982–2000 / J. Capo Giol // *Legislative Studies Quarterly*. – Vol. 9. – № 2. – 2003. – P. 107–129.
9. *Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados*, 19 de febrero de 1981. – № 143. – P. 9149–9163.
10. *Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados*, 25 de febrero de 1981. – № 147. – P. 9282–9312.
11. *Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados*, 29 de octubre de 1981. – № 193. – P. 11415–11454.
12. *Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados*, 16 de marzo de 1982. – № 222. – P. 13002–13053.

13. Español. Oxford Living Dictionaries [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://es.oxforddictionaries.com/definicion/legislatura>

14. Ley 50/1997 de 27 noviembre, del Gobierno // Boletín Oficial Estado, 28 de noviembre de 1997. – № 285. – P. 35082–35088.

15. Nieto López L. El parlamento, 1977–1996 / L. Nieto López en Manuel Alcántara y Antonia Martínez, eds., Política y Gobierno en España. – Valencia : Tirant lo Blanch, 1997. – P. 189–210.

16. Papell Antonio. Zapatero, 2004–2008: la legislatura de la crispación // Antonio Papell. – Política Foca. Tres Cantos, Madrid, 2008. – 375 p.

17. Real Decreto 184/2016, de 3 de mayo, de disolución del Congreso de los Diputados y del Senado y de convocatoria de elecciones // Boletín Oficial del Estado de 3 de mayo de 2016. – № 107. – P. 29959–29961.

18. Spain's post-election calendar: What comes next? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://progressivespain.com/2016/07/04/spains-post-election-calendar-what-comes-next/>

19. Subirats J. An approach to the legislative production of the Spanish Parliament (1979–1982) / Joan Subirats // European Journal of Political Research. – Vol. 14. – № 3. – 1986. – P. 321–338.

Анотація

Матлай Л. С. Характеристика установчої та конституційних легіслатур Іспанії (1977–2017 рр.). – Стаття.

Розглянуто діяльність установчої та конституційних легіслатур як інституту представницької влади демократичної Іспанії. З'ясовано, що основним завданням установчої легіслатури стала підготовка й ухвалення нової Конституції держави, консолідація політичних сил країни у проведенні демократичних реформ. Охарактеризовано конституційні легіслатури. Особливу увагу звернуто на факт, що політичні партії іберійської країни відіграють вирішальну роль у виборчому процесі, формуванні державної еліти, законодавчій і урядовій діяльності. Визначено, що впродовж більше тридцяти років у політичному житті парламентської монархії домінували дві партії – консервативна Народна партія (НП) та лівоцентристська Іспанська соціалістична робітничка партія (ІСРП). Зроблено висновок про те, що найчисельнішу парламентську більшість мали соціалісти у 1982–1986 рр. (урядовий кабінет Ф. Гонсалеса), а народники досягали абсолютної більшості у законодавчому органі 2000 р. (урядовий кабінет Х. Аснара) та в 2011 р. (урядовий кабінет М. Рахоя).

Ключові слова: Іспанія, парламентські вибори, легіслатура, Генеральні Кортеси, урядові кабінети.

Аннотация

Матлай Л. С. Характеристика учредительной и конституционных легислатур Испании (1977–2017 гг.). – Статья.

Изучена деятельность учредительной и конституционных легислатур как института представительской власти в демократической Испании. Выяснено, что главными заданиями учредительной легислатуры стали подготовка и принятие новой Конституции государства, консолидация политических сил в осуществлении демократических реформ. Дана характеристика конституционных легислатур. Особое внимание обращено на решающую роль политических партий парламентской монархии в организации избирательного процесса, формировании законодательной и правительственной деятельности. Определено, что на протяжении более тридцати лет в политической жизни страны доминировали две партии – консервативная Народная партия (НП) и левоцентристская Испанская социалистическая рабочая партия (ИСРП). Сделаны выводы о том, что абсолютное парламентское большинство было у социалистов в 1982–1986 гг. (правительство Ф. Гонсалеса), у народников – в 2000 г. (кабинет Х. Аснара) и в 2011 г. (правительство М. Рахоя).

Ключевые слова: Испания, парламентские выборы, легислатура, Генеральные Кортесы, правительственные кабинеты.

Summary

Matlay L. S. Characteristics of the constituent and constitutional legislatures of Spain (1977–2017). – Article.

This article has attempted to trace the activities of Spain's constitutional legislatures (1977–2017). The Spanish Constitution 1978 became the main standard of the political organization of a parliamentary monarchy. The Constitution was established the principle of the separation of the powers of the state into three branches: legislative, executive and judicial. Spain is a typical parliamentary system characterized by the Executive dominance of the legislative agenda. This ensures effective approval of the agenda of the winning party in elections. The governing parties find institutional rules those regulating the capacity to propose legislation which provide significant advantages. It is founded that two parties have dominated in the political life of the country – the conservative People's Party (PP) and the Spanish Socialist Workers' Party (PSOE). The conclusion is drawn that the PSOE had an absolute parliamentary majority in 1982–1986 (the government of F. Gonzales), the PP – in 2000 (the cabinet of J. Aznar) and in 2011 (the government of M. Rajoy).

Key words: Spain, parliamentary elections, legislature, General Cortes, government's cabinets.